

wijzers in onderwijs

Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

Voorliggend beleid is bij ongewijzigd ministerieel beleid geldig t/m 31 juli 2022

INHOUD

	Pag.
1. Inleiding	3
2. Meldcode en afwegingskader	4
3. Vijf verplichte stappen	5
4. De vijf stappen uitgewerkt	7
5. Begrippen en definities	9
Acute onveiligheid	10
Structurele onveiligheid	11
Disclosure	12

BIJLAGE:

1. Signalenkaart	13
------------------	----

1. INLEIDING

Kinderen die worden mishandeld vertellen hier meestal niet uit zichzelf over, en dat geldt ook voor degenen die mishandelen. Daarom is het nodig dat beroepskrachten, die vanwege hun functie verantwoordelijk zijn voor de veiligheid van die kinderen en hun ouders, in actie komen als er mogelijk sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld. Daarom hanteert de stichting Wijzers in onderwijs een Meldcode. Deze meldcode geeft een verdere invulling aan de zogenoemde "verbeterde Meldcode huiselijk geweld" die vanaf 1 januari 2019 in werking is getreden.

De Meldcode schept duidelijkheid over te zetten stappen en de afwegingskaders en ondersteunt daarmee alle beroepskrachten, werkend op een van de scholen van de stichting.

Veiligheid, vertrouwen en welbevinden zijn de belangrijkste voorwaarden voor de ontwikkeling van kinderen. De scholen van Wijzers in onderwijs zien het monitoren en bijsturen van het welzijn van onze leerlingen als belangrijke plicht en taak. Onze medewerkers worden dan ook door een aandachtsfunctionaris (intern begeleider) ondersteund in het handelen volgens de Meldcode. Daarmee streeft de stichting naar een veilige omgeving voor medewerkers, leerlingen en ouders.

Aanpassing Meldcode

De verbeterde Meldcode huiselijk geweld hanteert de volgende 5 stappen:

- het in kaart brengen van signalen;
- collegiale consultatie;
- gesprek met de ouder en indien mogelijk het kind;
- wegen van het geweld aan de hand van een afwegingskader;
- beslissen over het doen van een melding en het inzetten van noodzakelijke hulp.

De laatste twee stappen zijn ten opzichte van de voorgaande Meldcode gewijzigd. Als hulpmiddel om te komen tot het besluit om te melden is het per 1 januari 2019 verplicht om als beroepskracht een afwegingskader te gebruiken in stap 4 en 5 van de Meldcode. Dit document vervat dit afwegingskader en helpt bij het beslissen.

2. MELDCODE MET AFWEGINGSKADER

De stichting Wijzers in onderwijs is het bevoegd gezag van de hieronder vermelde basisscholen:

- De Maasparel
- De Toermalijn
- 't Breerke
- De Violier
- Maria Goretti
- St. Medardus
- St. Martinus
- De Sleye
- Patricius
- Op de Sleek
- De Koningsspil

Daarbij geldt het volgende:

- scholen zijn verantwoordelijk voor een goede kwaliteit van het onderwijs en veiligheid van hun leerlingen. Deze verantwoordelijkheid is zeker aan de orde als leerlingen (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- de stappen die van medewerkers worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling, waaronder het melden hiervan zijn vastgelegd in dit protocol en het landelijk afwegingskader;
- de stichting Wijzers in onderwijs legt in dit protocol en het afwegingskader vast hoe zij medewerkers daarbij ondersteunt;
- de medewerkers hebben de wettelijke plicht om dit meldprotocol en het afwegingskader te gebruiken bij het vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- van de medewerkers wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen en ouders/verzorgers attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij volgens het protocol adequaat reageren;
- de stichting Wijzers in onderwijs heeft per school de intern begeleider aangewezen als aandachtsfunctionaris, die de onderwijsmedewerker ondersteunt bij het doorlopen van de vijf verplichte stappen en de weging van het afwegingskader in stap 4 en 5;
- de AVG is een algemeen kader dat niet is gericht op specifieke situaties. Specifieke wetgeving kan bepalingen geven die nadere invulling geven aan de algemene normen in de AVG. De wet Meldcode is een dergelijke specificering. Het recht om dossier aan te maken en te melden bij Veilig Thuis is dus onverminderd van toepassing
- de medewerkers zijn verplicht om in alle gevallen van vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld de landelijk vastgestelde Meldcode en dit protocol toe te passen. Dit is ook vastgelegd in het privacyreglement van de stichting Wijzers in onderwijs.

3 VIJF VERPLICHTE STAPPEN

Ter aanvulling:

- De Voorzitter College van Bestuur wordt te allen tijde geïnformeerd bij aanvang van stap 2.
- Onder stap 1 wordt de kind check uitgevoerd. Dit houdt in dat onderzocht wordt of er (nog meer) kinderen bij de ouders/verzorgers wonen en wie er voor hen zorgen. Dit is aan de orde wanneer een volwassene of adolescent in een situatie verkeert die minderjarige kinderen (ernstige) schade berokkenen. Op basis van deze informatie wordt besloten of er verdere actie ondernomen moet worden door de verdere stappen van de Meldcode te zetten.
- Bij stap 2 wordt de aandachtsfunctionaris ingeschakeld en wordt melding gemaakt van de situatie bij de directeur en wordt zoals bij het eerste gedachtebolletje reeds vermeld de Voorzitter College van Bestuur geïnformeerd.
- In stap 5 worden twee beslissingen genomen: het beslissen of een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk is en, vervolgens beslissen of het zelf bieden of organiseren van hulp mogelijk is. Het is van belang dat in stap 5 beide beslissingen en in de genoemde volgorde genomen worden. De betrokken persoon in het onderwijs/de leerplichtambtenaar vraagt zich op basis van signalen en het gesprek met ouders af of melden noodzakelijk is aan de hand van vijf afwegingsvragen.
- Vervolgens besluit deze of het aanbieden of organiseren van hulp tot de mogelijkheden van zowel de school/leerplichtambtenaar als de betrokkenen (ouders / verzorgers) behoort. Als melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, moet de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp in overleg met betrokkenen en Veilig Thuis beantwoord worden. Melden is niet verplicht en kan ook anoniem.
- Waar wordt gesproken over leerplicht(ambtenaar) moet ook gelezen worden RMC. Dat staat voor Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten. Doel van de RMC-functie is het scheppen van voorwaarden voor jongeren om de voor hen hoogst haalbare en meest passende onderwijs- en/of arbeidsmarktpositie te bereiken. Het betreft hier jongeren tot 23 jaar. Deze jongeren kunnen begeleiding krijgen van een RMC-consulent.

Vanaf stap 4 wordt het hieronder weergegeven landelijk vastgestelde afwegingskader gebruikt:

1. Vermoeden wegen

Ik heb de stappen 1 t/m 3 doorlopen en:

- a) op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig: dossier vastleggen en sluiten;
- b) ik heb een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Het bevoegd gezag van mijn school is op de hoogte (in geval het vermoeden door een medewerker van school wordt geconstateerd). Ga verder naar afweging 2.

2. Veiligheid

Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode schatten wij als school (functionarissen en bevoegd gezag/leerplicht) in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid.

- a) **NEE:**> ga verder naar afweging 3
- b) **JA of TWIJFEL:**> direct (telefonisch) melding doen bij Veilig Thuis. De afwegingen hierna worden met Veilig Thuis doorlopen.

3. Hulp

Ben ik, of iemand anders in mijn school, of een ketenpartner/ als leerplichtambtenaar in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

- a) **Nee:**> melden bij Veilig Thuis die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder
- b) **Ja:**> ga verder met afweging 4.

4. Hulp

Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

- a) **Nee:**> melden bij Veilig Thuis.
- b) **Ja:**> hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn. Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem een casemanager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifiek de casemanager hebben, zodat de verwachtingen voor iedereen helder zijn. Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5.

5. Resultaat

Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of het herstel van de direct betrokkenen?

- a) **NEE**:> melden bij "Veilig Thuis"
- b) **Ja**:> hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren van de veiligheid van alle betrokkenen

4 DE VIJF STAPPEN UITGEWERKT

STAP 1: SIGNALLEN IN KAART BRENGEN

Signaleren van belemmeringen in de ontwikkeling van een kind en dit met ouders bespreken vormt een belangrijk onderdeel van de beroepshouding van leerkrachten en intern begeleiders als aandachtsfunctionarissen. Deze beroepshouding wordt in elk contact met de leerling en de ouders verondersteld. Aan het in kaart brengen van de signalen gaat vaak een "niet plus" gevoel vooraf. De waargenomen signalen en eventueel van ouders verkregen informatie vormen de basis voor verdere actie. Wat de achterliggende oorzaak is van signalen, is lang niet altijd meteen duidelijk: veel signalen kunnen wijzen op kindermishandeling, maar ook te maken hebben met andere zaken. Als de school met ouders in gesprek gaat over de signalen en de thuissituatie en als zij met elkaar informatie uitwisselen over de ontwikkeling van het kind, dan draagt dat bij aan verheldering, ontkrachting of bevestiging van zorgen. Later gaat het gesprek met ouders over te zetten vervolgstappen en uit te voeren acties.

- In kaart brengen betekent: beschrijven wat je ziet en hoort. Kijk ook naar de risico- en beschermende factoren (alles wat van invloed is op het welzijn en de gezondheid van de leerling). Beschrijf de signalen objectief. Trek niet te snel conclusies en ga niet interpreteren. Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontcrachten in kaart en leg deze vast. Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen. Leg alles vast in het leerlingvolgsysteem.
- Maak gebruik van het signaleringsinstrument in de bijlage 1.
- Voer de kind check uit.

Belangrijk: wijzen de signalen overduidelijk op een acuut onveilige situatie? Neem dan contact op met je directeur. De directeur neemt direct contact op met de politie nog voor stap 2.

De Voorzitter College van Bestuur en de directie moeten altijd op de hoogte zijn van een melding binnen de Meldcode.

STAP 2: OVERLEG MET AANDACHTSFUNCTIONARIS EN/OF VEILIG THUIS

De leerkracht bespreekt de waargenomen signalen met de aandachtsfunctionaris en de directeur. De directeur meldt de waarneming bij de Voorzitter College van Bestuur. Eventueel kunnen functionarissen uit de tweedelijns ondersteuning (orthopedagoog, schoolpsycholoog etc.) geraadpleegd worden. De aandachtsfunctionaris kan zo nodig ook de jeugdverpleegkundige, jeugdarts of schoolmaatschappelijk werker consulteren. Ook kan de aandachtsfunctionaris bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling (anoniem) advies vragen bij Veilig Thuis. De contacten worden gelegd via het digitale beveiligde communicatiesysteem van de stichting.

STAP 3: GESPREK MET OUDERS/VERZORGERS

De volgende stap is de signalen, het ingewonnen advies bij de aandachtsfunctionaris, de collega 's en de informatie uit het gesprek met de ouders bespreken met de directeur samen met de leerkracht en de aandachtsfunctionaris (ondersteuningsteam). Daarbij kunnen de ouders aanwezig zijn. De aard en de ernst van de signalen en het risico op kindermishandeling of huiselijk geweld worden multidisciplinair afgewogen. De expertise van de partners wordt gebundeld en optimaal benut. Vervolgens wordt er een afgestemde aanpak vastgesteld en uitgevoerd, gericht op de veiligheid van het kind en de ondersteuning van de ouders en de leerkracht. De verslaglegging van gesprekken vindt plaats via het leerlingvolgsysteem.

STAP 4: NEMEN VAN BESLISSINGEN EN HULPVERLENING

Het ondersteuningsteam organiseert (zo mogelijk) de noodzakelijke hulp aan kind en ouders en geeft handelingsadviezen aan de leerkracht. Daarnaast wordt er overlegd óf en zo ja wie er een melding doet bij Veilig Thuis. Met Veilig thuis wordt besproken wat het ondersteuningsteam na de melding, binnen de grenzen van de gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kan doen om de leerling en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of mishandeling te beschermen. In het ondersteuningsteam is afgesproken wie de ouders informeert over de uitkomsten van de bespreking en de eventuele melding bij Veilig Thuis.

De uitwerking van de vijf afwegingsvragen en beslissingen in de stappen 4 en 5 van de meldcode voor het onderwijs en leerplicht. Beide beslissingen moeten in de genoemde volgorde worden genomen. De betrokken persoon in het onderwijs/de leerplichtambtenaar vraagt zich op basis van signalen en het gesprek met ouders af of melden noodzakelijk is aan de hand van vijf afwegingsvragen. Vervolgens besluit deze of het bieden of organiseren van hulp tot de mogelijkheden van zowel de school/leerplichtambtenaar als de betrokkenen (ouders/verzorgers) behoort. Als melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, moet de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp in overleg met betrokkenen en veilig thuis beantwoord worden.

STAP 5: RESULTATEN

Indien er sprake is van het verlenen van hulp, dan is deze gekoppeld aan afgesproken resultaten welke binnen een afgesproken termijn gerealiseerd dienen te zijn. Deze resultaten moeten van dien aard zijn dat het welbevinden, de veiligheid voldoende gewaarborgd is. In een dergelijk geval kan de hulpverlening worden beëindigd en het dossier worden gesloten. Indien echter blijkt dat de verleende hulp niet of nog niet tot het gewenste resultaat heeft geleid, zal Veilig Thuis hiervan in kennis worden gesteld. In overleg met Veilig Thuis wordt vervolgens besproken welke vervolgstappen noodzakelijk zijn. Hiervan worden betrokkenen in kennis gesteld.

5 BEGRIPPEN EN DEFINITIES

Voorzitter College van Bestuur	De Voorzitter College van Bestuur, zoals bedoeld in artikel 6 van de statuten van de stichting Wijzers in onderwijs.
Directeur	Directeur, als bedoeld in artikel 29, eerste lid van de WPO, die de integrale verantwoordelijkheid heeft voor een school binnen de door het College van Bestuur vastgestelde kaders in het managementstatuut van de stichting.
Medewerker	De medewerker in dienst van de stichting Wijzers in onderwijs en die in dienstverband aan leerlingen op school zorg, begeleiding of een andere wijze van ondersteuning biedt.
Intern begeleider	De intern begeleider die onder verantwoordelijkheid van de directeur belast is met de coördinatie en uitvoering van het beleid met betrekking tot passend onderwijs en opbrengst- en handelingsgericht werken.
Aandachtsfunctionaris	De medewerker (bij de stichting Wijzers in onderwijs de intern begeleider) die verantwoordelijk is voor alle zaken die betrekking hebben op huiselijk geweld en kindermishandeling.
Ouders/verzorgers	Gezaghebbende ouder, adoptieouder, stiefouder of een ander die een jeugdige als behorend tot zijn gezin verzorgt en opvoedt, niet zijnde een pleegouder.
Kindermishandeling	De definitie van kindermishandeling is opgenomen in artikel 1.1 van de jeugdwet. De omschrijving luidt: "Elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel".
Huiselijk geweld	De omschrijving van huiselijk geweld is: "Geweld dat wordt gepleegd door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer, dat wil zeggen (ex-)partners, gezinsleden, familieleden of mantelverzorgers. Het kan daarbij gaan om lichamelijk geweld (slaan, schoppen, door elkaar schudden e.d.) psychisch geweld (uitschelden, treiteren, kleineren, bedreigen, stalken) seksueel geweld, verwaarlozing, schending van rechten, opsluiting en belaging".
Vrouwelijke genitale	Vrouwelijke genitale verminking (VGV) ofwel

Verminking	meisjesbesnijdenis is het deels of compleet verwijderen van het vrouwelijk geslachtsdeel alsmede elke verwonding aan het geslachtsdeel om culturele, religieuze of andere niet-therapeutische redenen.
Kind check	De kind check wil zeggen dat professionals die contacten hebben met volwassen cliënten in sommige gevallen moeten nagaan of de cliënt kinderen heeft die van hem afhankelijk zijn. Deze kind check is aan de orde als de professional meent dat er, vanwege de medische conditie of andere omstandigheden waarin de volwassen cliënt verkeert, risico 's zijn op een ernstige bedreiging van de veiligheid of de ontwikkeling van de kinderen die van de cliënt afhankelijk zijn. Heeft de cliënt inderdaad minderjarige kinderen en is de situatie van de cliënt risicovol voor de kinderen, dan zet de professional op basis van de "oudersignalen" de stappen van de meldcode.
Meldnorm A	In ALLE gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid.
Meldnorm B	In alle ANDERE gevallen waarin de aandachtsfunctionaris/leerplichtambtenaar meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of organiseren bij (risico 's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Meldnorm C	Als een aandachtsfunctionaris/leerplichtambtenaar die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

ACUTE ONVEILIGHEID

Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> - Door geweld toegebrachte verwonding die een medische behandeling behoeft. - (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe. - Poging tot verwurging. - Wapengebruik. - Geweld tijdens de zwangerschap. - (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar. - Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex-) partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid

- te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking).
- Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel.
 - Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt).
 - Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn.
 - Acut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs.
 - Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld of kindermishandeling.
 - Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene.
 - Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken.
 - Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.
 - Etc.

STRUCTURELE ONVEILIGHEID

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (plegerschap en slachtofferschap) in de toekomst.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> - Situaties (vergelijkbaar zoals hieronder genoemd) met kwetsbare ouderen en een mantelzorger. - Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige (psychosociale, relationele) problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. - Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. - Escalerende vormen van stalking in partnerrelaties.

- Minderjarige die geregeld getuige is van huiselijk geweld tussen ouders.
- Etc.

DISCLOSURE

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Als een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/verzorgers bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partnerstalking, huwelijksdwang, mensenhandel, eengerelateerd geweld en oudermishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer. Bij de keuze voor wel/niet melden staat de veiligheid van het slachtoffer altijd voorop.

BIJLAGE 1: SIGNALENKAART (ZIE OOK WWW.SIGNALENKAART.NL)

Bij vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld maak dan gebruik van de online signalenkaart uit de Toolkit van de Rijksoverheid.

LEERLINGEN 0-4 JAAR SLACHTOFFER

- Speelt geweld- of seksuele situaties na.
- Is dwingend en/of vraagt veel aandacht.
- Is in zichzelf gekeerd of juist hyperactief.
- Vertoont extreme schrikreacties of houdt het lichaam stijf bij optillen.
- Maakt weinig/vreemd contact.
- Is agressief naar zichzelf, anderen en/of omgeving.
- Is bang om alleen te zijn en heeft angst voor bepaalde mensen of plekken.
- Vertoont plotselinge gedragsverandering in contact met ouders/verzorgers.
- Heeft angst voor lichamelijk contact of is juist overdreven gericht op lichamelijk contact.
- Heeft een negatief zelfbeeld en lichaamsbeeld.
- Is passief en apathisch of huilt of schreeuwt buitensporig veel.
- Heeft een vertraagde ontwikkeling of stoornissen (spraak, motoriek, groeiachterstand).
- Is vaak ziek of ziektes herstellen slecht.
- Vertoont angst voor onderzoek en/of verschonen (knijpt billen samen bij optillen of verschonen).
- Heeft verstoorde eet-slaapgewoontes (opvallend vermageren of aankomen, oververmoeid).
- Is verwaarloosd (luiers niet verschoond, te kleine schoenen, slecht verzorgd gebit, vieze kleren).
- Heeft onverklaarbare verwondingen op vreemde plekken, bloeduitstortingen, rode plekken rond de ogen bij zuigelingen.
- Heeft verwondingen en/of oude littekens (blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, snij- krab- en bijtwonden).

SPECIFIEK VOOR SEKSUEEL MISBRUIK

- Heeft buikpijn zonder aanwijsbare reden.
- Heeft pijn, verwondingen, infecties aan de geslachtsorganen.
- Vertoont niet bij de leeftijd passend seksueel gedrag of kennis.
- Weigert om over een "geheimpje" te praten dat het met een volwassene heeft.

PLEGER

- Vertoont negatief/dwingend gedrag t.o.v. het kind.
- Ziet geweld als een middel om problemen op te lossen.
- Weigert benodigde medische of geestelijke hulp voor het kind.
- Vermijdt verantwoordelijkheid te nemen voor eigen gedrag en/of beschuldigt het kind.
- Uit veel klachten over het gedrag van het kind.
- Stelt zich overbeschermend op.
- Scheldt het kind uit en/of troost het kind niet.
- Meldt zichzelf of gezinsleden vaak ziek.
- Kent een laag gevoel van eigenwaarde, negatief zelfbeeld.
- Is onzorgvuldig in het nakomen van afspraken.

- Houdt het kind vaak thuis.
- Heeft verwachtingen die niet bij de leeftijd van het kind horen.
- Heeft relatieproblemen.
- Verhuist regelmatig of is regelmatig verhuisd.
- Geeft vage verklaringen voor verwondingen /verwaarlozing.
- Geeft aan het kind niet aan te kunnen en/of maakt overmatig gebruik van "zoethoudertjes".
- Gedraagt zich onverschillig t.o.v. welzijn van het kind.
- Gaat steeds naar andere artsen, ziekenhuizen (shopping).
- Wordt ondersteund door veel hulpverlening binnen het gezin.
- Leeft in een sociaal isolement/gesloten gezin.
- Mijdt contact met leiding van peuterspeelzaal/kinderopvang.

LEERLINGEN 4-12 JAAR SLACHTOFFER

- Misdraagt zich (diefstal, brandstichting, vandalisme).
- Gebruikt alcohol en/of drugs.
- Heeft regelmatig buikpijn, hoofdpijn of last van flauwvallen.
- Gedraagt zich niet naar zijn leeftijd, is niet zindelijk op de leeftijd dat het hoort of heeft een terugval in gedrag.
- Laat afwijkend spel zien.
- Neemt geen vriendjes mee naar huis.
- Blijft rondhangen na schooltijd en/of is heel vroeg op school, komt regelmatig te laat.
- Presteert op school onder eigen kunnen of er is een plotselinge terugval in prestaties.
- Gedraagt zich overdreven aangepast en afhankelijk of rebelleert.
- Is wantrouwend, houdt afstand of maakt geen oogcontact.
- Is agressief richting zichzelf, anderen en/of omgeving.
- Is bang om alleen te zijn of heeft angst voor bepaalde mensen of plekken.
- Vertoont plotselinge gedragsverandering in contact met ouders/verzorgers.
- Heeft angst voor lichamelijk contact of is juist overdreven gericht op lichamelijk contact.
- Heeft een negatief beeld van zichzelf en de omgeving.
- Gedraagt zich passief en apathisch of juist heel druk.
- Heeft een vertraagde ontwikkeling of stoornissen (spraak, motoriek, groeiachterstand).
- Vertoont angst voor lichamelijk onderzoek.
- Is vaak ziek of ziektes herstellen slecht.
- Heeft ongezonde eet- slaapgewoonten (opvallend vermageren of aankomen, oververmoeid).
- Is verwaarloosd (hongerig, slecht gebit, vieze niet passende kleding).
- Heeft verwondingen en/of oude littekens (blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, onverklaarbare verwondingen op vreemde plekken).

SPECIFIEK VOOR SEKSUEEL MISBRUIK

- Heeft angst voor mannen en vrouwen in het algemeen of voor een man of vrouw in het bijzonder.
- Heeft pijn, verwondingen, infecties aan de geslachtsorganen.
- Vertoont niet bij de leeftijd passend seksueel gedrag of kennis.
- Weigert om over een "geheimpje" te praten dat het met een andere volwassene heeft.

PLEGER

- Weigert benodigde medische of geestelijke hulp voor het kind.

- Vertoont negatief/dwingend gedrag t.o.v. het kind.
- Vermijdt verantwoordelijkheid te nemen voor eigen gedrag en/of beschuldigt het kind.
- Heeft een laag gevoel van eigenwaarde, negatief zelfbeeld.
- Ziet geweld als middel om problemen op te lossen.
- Gaat steeds naar andere artsen, ziekenhuizen (shopping).
- Volgt adviezen van school of andere instanties niet op.
- Verhuist regelmatig, of is regelmatig verhuisd.
- Mijdt contacten met leerkrachten op school.
- Wordt ondersteund door veel hulpverlening binnen het gezin.
- Meldt zichzelf of gezinsleden vaak ziek.
- Is onzorgvuldig in het nakomen van afspraken.
- Heeft relatieproblemen.
- Leeft in een sociaal isolement/gesloten gezin.
- Houdt het kind vaak thuis.
- Stelt zich overbeschermend op.
- Scheldt het kind uit en/of troost het kind niet.
- Geeft aan het kind niet aan te kunnen en/of maakt overmatig gebruik van "zoethoudertjes".
- Uit veel klachten over het gedrag van het kind.
- Heeft verwachtingen die niet bij de leeftijd van het kind horen.
- Gedraagt zich onverschillig t.o.v. het welzijn van het kind.
- Geeft vage verklaringen voor verwondingen/verwaarlozing.